

**QORTI CIVILI
PRIM'AWLA
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE**

Illum 18 ta' Gunju, 2020

Rikors Guramentat Nru: 1149/2015 AF

VistaJet Limited (C-55231)

vs

Edward Whyte (Pass. Nru. 517925749)

Il-Qorti:

Rat ir-rikors guramentat ta' VistaJet Limited, li permezz tieghu, wara li gie premiss illi:

Is-socjetà attrici ffirmat ftehim mal-konvenut datat disgha u ghoxrin (29) ta' Lulju elfejn u tlettax (2013) sabiex l-intimat ikun jista' jattendi kors ta' tahrig ghall-bdoti (vide kopja tal-Ftehim disgha u ghoxrin (29) ta' Lulju elfejn u tlettax (2013), hawn anness u mmarkat bhala Dokument VJ 1).

Effettivamente, skond ircevuta fiskali tas-socjetà li pprovdiet l-istharrig hawn fuq imsemmi dan gie jiswa lis-socjetà attrici s-somma ta' wiehed u hamsin elf u mitt Dollaru Amerikan (\$51,100) (vide kopja tal-ircevuta fiskali hawn anness u mmarkat bhala Dokument VJ 2) u s-socjetà attrici hallset ukoll spejjez marbutin mat-tahrig.

Permess li n-nefqa ghat-tahrig ta' bodt kummercjali hija konsiderevoli, u min ikun hekk imharreg jikseb il-vantagg ta' opportunitajiet ghall-impieg bi hlas oghla kif ukoll opportunitajiet ta' xoghol ma' kumpanniji tal-ajru differenti s-socjetà attrici xtaqet thares l-investment taghha billi tiffissa car u minn qabel il-kundizzjonijiet li fihom isir it-tahrig u kif ukoll li hija tifdi l-imsemmi investment (vide kopja tal-Ftehim disgha u ghoxrin (29) ta' Lulju elfejn u tlettax (2013), hawn anness u mmarkat bhala Dokument VJ 1).

Minhabba r-ragunijiet hawn fuq premissa, s-socjetà attrici stipulat b'mod car fil-kuntratt datat disgha u ghoxrin (29) ta' Lulju elfejn u tlettax (2013) li:

The Parties agree that the following constitute a Repayment Event:

The Pilot unilaterally terminates the piloting agreement for reasons solely resulting from the Pilot's sphere without any reason for termination being linked to any act or omission of VistaJet constituting a breach by VistaJet under the piloting agreement or by law [Omissis]

Upon occurrence of a Repayment Event, the Training Expenses less any pro rata amount of 1/36 for each month of service under the piloting agreement counted from the date and final line check, shall immediately become due and payable and late interest shall apply from the date of expiry of the piloting agreement.

L-ammont imhallas ghat-tahrig gie redott pro rata skond ix-xhur li l-intimat hadem mas-socjetà attrici u dan ai termini tal-istess ftehim (vide kopja tal-Ftehim disgha u ghoxrin (29) ta' Lulju elfejn u tlettax (2013), hawn anness u mmarkat bhala Dokument

VJ 1) u jfisser li l-ammont dovut mill-intimat lis-socjetà attrici hu dak ta' disgha u ghoxrin elf seba' mija tmienja u tmenin Ewro u hamsin centemzu (€29,788.50) (vide Debit Note hawn annessa mmarkata bhala Dokument VJ 3).

Inoltre f'Gunju tas-sena elfejn u hmistax (2015) il-konvenut rrezenja minn mas-socjetà attrici (vide kopja tal-ittra ta' rezenja hawn annessa u mmarkata bhala Dokument VJ 4) u li ghalhekk huwa ma baqax jahdem bhala pilota mal-kumpanija attrici u li kwindi huwa obligat ihallas lura lis-socjetà attrici s-somma ta' disgha u ghoxrin elf seba' mija tmienja u tmenin Ewro u hamsin centezmu (€29,788.50) u dan kif gie pattwit bejn il-partijiet u kif ser jigi ppruvat fil-mori tal-kawza.

Fl-opinjoni umli tas-socjetà attrici m'hemm l-ebda raguni valida fil-ligi ghaliex tali somma m'ghandhiex tigi mhallsa lura lejn is-socjetà attrici.

Inoltre u dejjem fl-umli opinjoni tas-socjetà attrici ma hemm xejn li jista' jwaqqa' dak li kien miftiehem bejn l-intimat u s-socjetà attrici in kwantu li l-kuntratt sar bil-libertà kollha u bil-harsien tal-principju *pacta sunt servanda*.

Minkejja li l-intimat gie interpellat diversi drabi sabiex jersaq ghall-hlas huwa dejjem baqa' inadempjenti u l-ammont kollu ghadu dovut sal-lum.

Intalbet din il-Qorti sabiex:

1. Tiddikjara li l-konvenut huwa debitur tas-socjetà attrici fl-ammont ta' disgha u ghoxrin elf seba' mija tmienja u tmenin Ewro u hamsin centezmu (€29,788.50) jew somma verjuri, rapprezentanti r-rifuzjoni ghat-tahrig ta' bdot kummercjali mhallas mis-socjetà attrici ghal beneficciu tal-konvenut, u
2. Tordna lill-konvenut ihallas lis-socjetà attrici l-istess somma ta' disgha u ghoxrin elf seba' mija tmienja u tmenin Ewro u hamsin centezmu (€29,788.50) jew somma verjuri, bl-imghaxijiet skond il-ligi u spejjez kontra l-konvenut li minn issa huwa ngunt in subizzjoni.

Rat id-dokumenti annessi.

Rat ir-risposta tal-Avukat Cedric Mifsud a nom u in rapprezentanza ta' Edward Whyte li in forza taghha gie except illi:

Preliminarjament, bir-rispett, din il-Qorti m'ghandhiex il-kompetenza gurisdizzjonali sabiex tiehu konjizzjoni tal-mertu ta' din il-kawza stante l-klawsola numru 12.1 tal-kuntratt ta' impjeg iffirmit bejn il-partijiet, liema klawsola tghid hekk:

*"Maltese Law shall apply to this agreement **and any herein referenced or otherwise linked document.** For all disputes arising from this Agreement, **the parties agree the exclusive jurisdiction of the Industrial Tribunal in Malta**";*

Peress li l-kuntratt ta' ftehim iffirmit bejn il-partijiet rigward tahrig datat disgha u ghoxrin (29) ta' Lulju elfejn u tlettax (2013) huwa dokument ancillari ghall-kuntratt ta' impjeg imsemmi hawn fuq, il-klawsola numru 12.1 hija applikabbli anke ghal disposizzjonijiet naxxenti mill-ftehim ghat-tahrig.

L-ewwel paragrafu tal-ftehim ghat-tahrig bejn il-partijiet jistipula illi:

*"The parties agree that the Pilot shall undergo an initial stimulator training in order to obtain the type rating for the **aircraft type BD700 (plus Global Vision)** in order to commence Piloting services for VistaJet under the piloting agreement. The costs of such simulator training amount to USD 65,000 ("Training Expenses"). **The Pilot hereby requests that VistaJet shall advance the Training Expenses to the training provider**".*

Ghal dak li huwa ben sapat mill-intimat, is-socjetà rikorrenti qatt ma hallset ghal dak il-parti tat-tahrig li kien jinvolti simulazzjoni, u dana ghaliex kif huwa ppruvat mir-Registru tal-Federal Aviation Authority (estratt hawn anness u mmarkat bhala "**Dok. EW 1**"), is-socjetà rikorrenti ma hijiex is-sid tal-ajruplan in kwistjoni izda dan l-istess ajruplan huwa proprjetà tas-socjetà Wells Fargo Delaware Trust Co Na Trustee ta' 919 N market St

Ste 1600 Wilmington, New Castle, Delaware, 19801-3046 United States.

Inoltre, f'punt numru tnejn (2) tar-rikors guramentat taghha, s-socjetà rikorrenti tistqarr illi skond ircevuta fiskali mibghuta lilha mis-socjetà li pprovdiet it-tahrig in kwistjoni u cioè s-socjetà Bombardier Aircraft Training, l-istess tahrig gie jiswa lis-socjetà rikorrenti s-somma ta' wiehed u hamsin elf u mitt Dollaru Amerikan (\$51,100) (già anness u mmarkat fl-atti tar-rikors guramentat bhala "**Dokument VJ 2**"). Dan id-dokument m'huwa xejn hlief ittra li bl-ebda mod ma tista' sservi bhala prova illi s-somma ghat-tahrig moghti lill-esponenti kien gie mhallas mis-socjetà attrici.

L-imsemmija ittra hija biss konferma illi s-sur Edward Whyte kien fil-fatt attenda il-programmi ta' tahrig segwenti fic-centru ta' tahrig ta' Bombardier f'Montreal, Quebec, il-Kanada.

1. Global XRS Pilot Initial Training bejn id-disgha (9) ta' Settembru elfejn u tlettax (2013) u t-tlieta (3) ta' Ottubru elfejn u tlettax (2013);
2. Global XRS to Global Vision Differences Training bejn is-sebgha (7) ta' Ottubru elfejn u tlettax (2013) u l-hdax (11) ta' Ottubru elfejn u tlettax (2013).

Bla pregudizzju ghas-suespost, is-somma ta' wiehed u hamsin elf u mitt Dollaru Amerikan (\$51,100) inkluz fl-ittra hawn fuq imsemmija illi fuqha qed tibbaza l-argument taghha s-socjetà rikorrenti, ma tirriflettix in-nefqa reali li allegatament giet soggetta ghaliha s-socjetà rikorrenti ghaliex din is-somma tirrifletti l-prezz applikabbli fis-sena elfejn u hmistax (2015) ghal programm ta' tahrig differenti minn dak illi attenda s-Sur Edward Whyte. Fil-fatt it-tieni paragrafu ta' din l-ittra jghid propju hekk:

*"The currently **applicable replacement price in 2015 for one (1) Global 6000 Pilot Initial under the Training Agreement signed between Bombardier and VistaJet Luftfahrtunternehmen GmbH**, bearing number TA-204, dated January 1, 2010, as amended, is in the amount of \$51,100 (USD)."*

Barra minn dan, jidher ukoll bic-car illi s-socjetà rikorrenti ma kellha l-ebda ftehim ta' tahrig iffirmit ma' Bombardier galadarba dan il-ftehim kien gie ffirmat minn VistaJet Luftahrtunternehmen GmbH li hija persuna legali separata mis-socjetà rikorrenti.

Inoltre, fl-eventwalità li kif stqarret is-socjetà rikorrenti fir-rikors taghha illi n-nefqa kienet fis-somma ta' wiehed u hamsin elf u mitt Dollaru Amerikan (\$51,100.00), mela s-somma ta' disgha u ghoxrin elf, seba' mija tmeinjaw tmenin Ewro u hamsin centezmu (€29,788.50) inkluzza fid-Debit Note pprezentata mis-socjetà rikorrenti (già annessa u mmarkata fl-atti tar-rikors guramentat bhala "Dok. VJ 3") giet minfuha u dan ghaliex din hija komputazzjoni ta' somma pro-rata minn total ta' hamsa u sittin elf Dollaru Amerikan (\$65,000) u mhux mis-somma ta' wiehed u hamsin elf u mitt Dollaru Amerikan (\$51,100.00).

Bla pregudizzju ghas-suespost, filwaqt illi kien hemm diversi okkazzjonijiet fejn l-esponent ikkomunika mas-socjetà rikorrenti permezz ta' emails fejn stqarr illi huwa kien lest jhallas is-somma dovuta minnu galdarba jinghata kopja tal-fatturi li juri n-nefqa reali ghat-tahrig moghti lilu, s-socjetà rikorrenti baqghet inadempjenti u pprocediet billi tintavola ir-rikors guramentat odjern quddiem din l-Onorabbli Qorti.

Klawsola numru erbgha (4) tal-ftehim ghat-tahrig bejn il-partijiet proprju taqra hekk:

"The parties agree that the following events shall constitute a Repayment Event:

- a. The Pilot unilaterally terminates the piloting agreement for reasons solely resulting from Pilot's sphere without any reason for termination being linked to may act or omission of VistaJet constituting a breach by VistaJet under the piloting agreement or by law; or ... [Omissis] ..."*

U allura peress li r-rizenja ta' Edward Whyte hija marbuta ma' xi att jew ommissjoni da parti tas-socjetà attrici, u dan b'referenza ghan-nuqqas tas-socjetà rikorrenti li thallas ghall-programm ta' tahrig imsemmi u ghal fatt illi l-ftehim ta' tahrig huwa dokument ancillari ghal kuntratt ta' impjieg bejn il-partijiet, dan in-nuqqas

jikkostitwixxi ksur tal-obligazzjonijiet tas-socjetà attrici taht il-kuntratt ta' ftehim ghal tahrig u ghaldaqstant is-Sur Edward Whyte ma huwiex obligat ihallas lura kwalunkwe bilanc lis-socjetà attrici ghal tahrig li huwa seta' rcieva.

B'riserva ghal eccezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjez.

Rat id-dokument anness.

Rat is-sentenza taghha tal-4 ta' Ottubru 2016 li permezz taghha giet michuda l-eccezzjoni preliminari mressqa mill-intimat.

Semghet xhieda viva voce.

Rat ix-xhieda mressqa permezz ta' affidavit.

Rat il-verbal tas-seduta quddiem l-Assistent Gudizzjarju inkarigata minn din il-Qorti biex tisma' xhieda in kontro-ezami bil-mezzi elettronici.

Rat id-dokumenti kollha prezentati.

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet.

Semghet lid-difensuri jittrattaw il-kawza.

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza.

Ikkunsidrat illi permezz ta' din il-kawza VistaJet Limited qed titlob lil din il-Qorti tikkundanna lil Edward Whyte jirrifondi lilha spejjez inkorsi ghat-tahrig tieghu in konnessjoni mal-impieg tieghu bhala bdot mal-istess VistaJet Limited. Huwa jilqa' ghall-kawza billi jsostni li s-socjetà rikorrenti fil-fatt ma hallsitx ghat-tahrig. Isostni illi lanqas ma hija fil-fatt sid l-ajruplan li in relazzjoni tieghu sar it-tahrig.

Mill-provi prodotti jirrizulta illi fid-29 ta' Lulju 2013 is-socjetà VistaJet Limited u Edward Whyte ftehm u bejniethom li VistaJet kellha tiffinanzja t-tahrig ta' Whyte deskritt bhala "initial

simulator training” relatat mal-impieg tieghu ta’ pilota fuq ajruplan tat-tip BD700. Il-partijiet ftehm li t-tahrig kien jiswa 65,000 Dollaru.

Il-ftehim bejn il-partijiet kien jindika f’liema cirkostanza kellha tigi rimborsata VistaJet. Gie miftiehem illi:

3. *The Pilot commits to reimburse and indemnify VistaJet from the Training Expenses on a pro-rata basis according to the following provisions: Training Expenses shall be reduced on a monthly basis in 36 installments.*
4. *The parties agree that the following events shall constitute a Repayment Event:*
 - a. *The Pilot unilaterally terminates the piloting agreement for reasons solely resulting from Pilot’s sphere without any reason for termination being linked to any act or omission of VistaJet constituting a breach by VistaJet under the piloting agreement or by law; or*
 - b. *VistaJet terminates the piloting agreement for good cause and reasons resulting solely from the Pilot’s sphere.*

However, permanent loss of license or medical shall not constitute a Repayment Event, if such loss has not been caused by Pilot deliberately or gross negligent.

5. *Upon occurrence of a Repayment Event, the Training Expenses less any pro-rata amount of 1/36 for each month of service under the piloting agreement counted from the date of final line check, shall immediately become due and payable and late interest shall apply from the date of expiry of the piloting agreement.*

L-intimat effettivament attenda ghat-tahrig bejn Settembru u Ottubru 2013 fi Quebec, Canada. Jirrizulta illi t-tahrig fil-fatt sewa 51,000 Dollaru.

Jirrizulta illi, xi zmien wara, u cioè f'Gunju 2015, Edward Whyte irriżenja mill-kariga ma' VistaJet Limited. Fl-ittra ta' rizenja tieghu huwa ddikjara illi:

"Circumstances have arisen where I can no longer continue to work at Vistajet Limited. Thank you for your support during my employment. I have enjoyed my time at Vistajet but, due to my ambition to move on my career, I have had to make the difficult decision to part company."

Sussegwentement l-intimat impjega ruhu band'ohra u ghadu sal-lum juzufruwixxi mit-tahrig lilu provdut mis-socjeta rikorrenti.

Il-Qorti tibda billi tirreferi ghall-Art. 992 tal-Kap. 16 li jipprovdi testwalment illi:

"(1) Il-kuntratti magħmula skont il-liġi għandhom saħħa ta' liġi għal dawk li jkunu għamluhom.

(2) Dawn il-kuntratti ma jistgħux jiġu mħassra ħlief bil-kunsens ta' xulxin tal-partijiet, jew għal raġunijiet magħrufin mil-liġi."

F'dan ir-rigward issir referenza ghas-sentenza fl-ismijiet Malta International Airport p.l.c. vs Chev. Joseph M. Scicluna et noe, deċiża fid-9 ta' Ottubru, 2003, fejn il-Qorti qalet is-segwentanti:

"Il-prinċipju pacta sunt servanda huwa wieħed applikat rigorosament mill-Qorti tagħna, u jekk ma tirriżultax xi ċirkostanza li, skond il-liġi, tista' twassal għat-tħassir tal-kuntratt, l-istess kuntratt irid jiġi esegwit miż-żewġ naħat."

Il-Qorti tqis ukoll utili tagħmel referenza f'dan il-kuntest ghas-sentenza fl-ismijiet Ramon Portelli et vs Air Malta plc (5 ta' Marzu 2013), fejn il-Qorti irriteniet kif gej:

"Il-Qorti tibda biex tgħid li ma tara li ma hemm xejn irragonevoli li l-prinċipal li jkun daħal fi spejjeż biex iħarreg u jrawwem impjegat tiegħu jistenna li dak l-investiment jissarraff f'ammont ta' servizz mogħti mill-impjegat wara li

jkun hekk imħarreg. L-għan ta' klawnsoli fi ftehim li bihom jinħalqu ċerti rabtiet bejn min qiegħed jinvesti biex iħarreg u min ser jibbenefika mit-taħrig huwa dak li jħares l-interessi patrimonjali tal-principal, u fl-istess waqt tħares lill-impjegat billi ma tħalliħx marbut magħha għal zmien li ma jagħlaq qatt. Il-klawsola tista' titqies irragonevoli li kieku kienet miftuħa għal zmien li ma jagħlaqx, jew jekk l-ammont ikun wieħed sproporzjonat, jew imur kontra l- ordni pubbliku."

L-intimat ma gab lil Qorti ebda raguni valida li twassalha tqisu gustifikat li ma jonorax l-obbligu minnu assunt fil-kuntratt ma' VistaJet Limited. Ghalkemm meta xehed in kontro ezami huwa jallega li kellu ragunijiet ghaliex halla l-impieg ma' VistaJet, il-Qorti ma ssib ebda prova li tissorregih. Anzi, għall-kuntrarju, l-istess ittra ta' rizenja minnu ffirmata tghid car u tond li telaq ghaliex kellu ambizzjonijiet oghla. Jghid ukoll illi kienet decizjoni diffiċli għalih.

Effettivament, l-unika raguni li jressaq ghaliex ma jridx jirrimborsa l-ispejjez tat-tahrig tieghu ghaliex VistaJet mhijiex sid tal-ajruplan li dwaru tharregu b'hekk effettivament ma kienitx hi li ffinanzjat it-tahrig.

Jirrizulta illi l-ispejjez għat-tahrig ta' pilota kienu nkluzi fil-prezz tax-xiri tal-ajruplan Bombardier BD700 li kien soggett għat-tip ta' kuntratt kommercjalment komuni fejn il-prezz ta' makkinarju sofistikat u partikolari jkun jinkludi t-tahrig tal-personnel li jkun ser jagħmel uzu minnu. Hekk irrizulta li gara f'dan il-kaz, bid-differenza li s-socjetà rikorrenti odjerna mhijiex direttament is-sid tal-ajruplan. Jirrizulta illi l-ajruplani operati minn VistaJet Limited huma effettivament proprjetà ta' Wells Fargo Delaware Trust, li hija trust structure registrata fl-Istati Uniti tal-Amerika. Inoltre il-ftehim għat-tahrig mas-socjetà Bombardier kien sar minn VistaJet Luftahrtunternehmen GmbH.

Din il-Qorti tqis illi l-argument tal-intimat dwar il-proprjetà tal-ajruplan ma jiswiex. Ir-relazzjonijiet kummercjali bejn is-socjetà rikorrenti u socjetajiet ohra tal-istess grupp, jesorbitaw mill-interess tal-intimat. Huwa kien liberament ikkontratta mas-socjetà rikorrenti dwar l-obbligu li tipprovdilu tahrig u l-valur tal-

istess tahrig. L-arrangamenti tal-iffinanzjar tat-tahrig hija xi haga strettament bejn is-socjetajiet ta' VistaJet Group. Huwa kien obbliga ruhu li jhallas lil VistaJet tat-tahrig u hekk ghadu obbligat jaghmel.

Il-Qorti finalment tinnota li lanqas ma tqis li jregi l-argument tal-intimat a tenur tal-principju stabbilit illi "*inademplenti non est ademplendum*". Il-principju li *inademplenti non est ademplendum*, jinbena fuq il-presuppost li min jonqos li jwettaq dak li jkun intrabat bih f'kuntratt ma jistax iwaqqa' l-istess kuntratt fuq il-kawżali tal-inadempiment tal-parti l-oħra (Muscat vs Attard et, Kollez. Vol: XXX.i.155 deciza fit-3 ta' Ġunju 1938). Minbarra dan, biex dik l-eċċezzjoni tista' tintlaqa' jeħtieġ jintwera li (a) l-inadempiment tal-parti attriċi trid tikkonsisti fi ksur ta' rabta li hija parti integrali mill-ftehim; (b) li dak il-ksur trid tkun tassew taħti għalih il-parti attriċi; u (ċ) hemm proporzjonalità bejn in-nuqqasijiet tal-partijiet, jiġifieri li dak in-nuqqas allegat fil-parti attriċi jkun ta' ċerta toqol meta mqabbel man-nuqqas tar-rabta tal-parti m'harrka (Ara App. Ċiv. 29.10.2010 fil-kawża fl-ismijiet Nażżareno Vassallo et noe et vs Dr. Michael Caruana et noe).

Fil-kaz in ezami ma tissussisti ebda wahda mic-cirkostanzi li l-gurisprudenza tghallem li jeħtieġ li jissussistu sabiex tirnexxi d-difiza. Is-socjetà VistaJet issodisfat l-obbligu taghha kif miftiehem u ghalhekk m'hemm xejn xi jzomm lill-intimat milli jonora l-obbligi tieghu skond il-kuntratt.

Ghaldaqstant il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi filwaqt li tichad l-eċċezzjonijiet tal-intimat,

1. Tilqa' l-ewwel talba ta' VistaJet Limited u tiddikjara li Edward Whyte huwa debitur taghha fl-ammont ta' disa' u ghoxrin elf seba' mija u tmienja u tmenin Ewro u hamsin centezmu (€29,788.50);
2. Tilqa' t-tieni talba u tikkundanna lil Edward Whyte ihallas lil VistaJet Limited is-somma ta' disa' u ghoxrin elf seba' mija u tmienja u tmenin Ewro u hamsin centezmu (€29,788.50) bl-imghax u spejjez kif mitluba.

L-ispejjez tal-kawza, inkluz dawk tas-sentenza preliminari, jithallsu minn Edward Whyte.

IMHALLEF

DEP/REG